

N:o 21.

Ank. till Riksd. kansli den 6 februari 1096, kl. 3 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående
fortfarande bestånd af en med magnesitaktiebolaget Tarre-
kaise afslutad öfverenskommelse rörande vissa mineral-
fyndigheter å kronojord i Norrbottens län.*

(I. A.)

I en till Riksdagen aflåten, till statsutskottet för förberedande be-
handling öfverlämnad proposition (n:o 14) har Kungl. Maj:t, under åbero-
pande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden
den 30 sistlidne december, föreslagit Riksdagen medgifva,

att skedd försummelse af magnesitaktiebolaget Tarrekaise att före
den 1 mars 1905 inför Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens
län styrka, huru stort belopp bolaget under år 1904 utgifvit för under-
sökningensarbete å vissa till bolaget på arrende upplåtna mineralfyndigheter
å kronojord inom Kvickjocks kapellförsamling af nämnda län, icke skulle
utgöra hinder för den om arrendeupplåtelsen afslutade öfverenskommel-
sens fortfarande bestånd.

I detta ärende har departementschefen till förenämnda statsrådsprotokoll anfört följande:

»I nådig proposition den 31 mars 1903 gjorde Eders Kungl. Maj:t framställning till Riksdagen i fråga om tillgodogörandet af vissa magnesitfyndigheter å kronojord inom Kvikjocks kapellförsamling af Norrbottens län. Eders Kungl. Maj:t föreslog därvid Riksdagen att medgifva, att ifrågakomna fyndigheterna finge på arrende upplåtas samt att för sådan upplåtelse skulle gälla vissa hufvudgrunder. Bland dessa ingingo bestämmelser *dels* därom, att för fyndigheternas fullständiga undersökning och för andra förarbeten m. m. skulle beräknas en tid af fem år från och med det år, hvarunder arrendeafstal mellan kronan och vederbörande arrendator komme till stånd, samt att arbetet under denna tid skulle bedrivas i den omfattning, att årligen på detsamma nedlades en summa af minst 8,000 kronor, däraf minst 5,000 kronor i verkliga arbetskostnader, med skyldighet för vederbörande arrendator att för hvar och ett af dessa år inom den 1 mars året därefter inför Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län styrka, huru stort belopp för ändamålet utgifvits, *dels ock* därom, att föreskrifterna i § 13 af nådiga kungörelsen om begagnande af kronans jordägarandel i grufva den 20 oktober 1899 skulle i tillämpliga delar lända till efterrättelse och i arrendekontraktet införas. I den paragraf af nämnda kungörelse, till hvilken sålunda hänvisas, föreskrifves, bland annat, att, därest arrendator af kronans jordägarandel i grufva underlåter att behörigen fullgöra arrendevillkoren, arrenderätten blir förverkad och arrendatorn skyldig att afträda grufandelen sex månader efter det att förverkandet skedde.

Sedan Riksdagen uti skrifvelse den 22 maj samma år anmält, att Riksdagen med viss ändring, som ej afsåg nyss angifna bestämmelser, bifallit Eders Kungl. Maj:ts berörda framställning, godkände Eders Kungl. Maj:t den 5 juni 1893 Riksdagens beslut i hvad detsamma skilde sig från Eders Kungl. Maj:ts förslag samt anbefalldes kammarkollegium och kommerskollegium att, i öfverensstämmelse med de af Eders Kungl. Maj:t och Riksdagen godkända hufvudgrunder för ifrågavarande upplåtelse, uppgöra förslag till aftal om samma upplåtelse samt därefter underställa detta förslag Eders Kungl. Maj:ts pröfning och fastställelse.

Efter det kollegierna till fullgörande häraf inkommit med utlåtande, behagade Eders Kungl. Maj:t den 26 mars 1904 godkänna ett inom jordbruksdepartementet utarbetadt förslag till öfverenskommelse mellan Eders Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt magnesitaktiebolaget Tarrekaise, å

andra sidan, om upplåtelse på arrende till detta bolag af ej mindre följande fyra järnmalm sinmutningar å Tarrekaise inom Kvickjocks kapellförsamling, nämligen n:is 2931 Jägaren, 2932 Bruden, 2937 Haren och 2939 Orren, än äfven de inom de för fyndigheterna n:is 2937 Haren och 2939 Orren anvisade utmål belägna magnesit inmutningar äfvensom magnesit inmutningarna Paturkårso n:is 1 och 5 samt Hildo.

Uti det kontrakt, som sedermera enligt Eders Kungl. Maj:ts bemyndigande upprättats med magnesitaktiebolaget Tarrekaise, bestämmes bland annat, dels uti mom. 1, att bolaget skall vara skyldigt att under fem år från och med år 1904 bedrifva undersökningsarbetet i den omfattning, som förut angifvits, samt att fullgöra ofvan omförmälda anmälningsplikt rörande det hvarje år för nämnda arbete utgifna beloppet, dels ock uti mom. 12, att, om bolaget underlåter att behörigen fullgöra arrendevillkoren, arrenderätten skall vara förverkad och bolaget skyldigt att frånträda arrendet sex månader efter det att förverkandet skedde.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län har nu i underdånig skrifvelse den 28 oktober 1905 anmält, att magnesitaktiebolaget Tarrekaise den 23 augusti samma år, för fullgörande af bestämmelserna uti mom. 1 i förberörda kontrakt, till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifvit kvitterade räkningar å bolagets utgifter under år 1904 för undersökningsarbeten å de till bolaget upplåtna fyndigheterna; och har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande vidare anført, att, vid företagen granskning af huru mycket penningar bolaget kunde anses styrkt sig hafva nedlagt å ifrågavarande undersökningsarbete, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande funnit, att bolagets utgifter för ändamålet uppgått till 9,446 kronor 89 öre, däraf 6,405 kronor 9 öre af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ansetts böra räknas såsom verkliga arbetskostnader; att, ehuru bolaget således måste anses hafva för år 1904 till fullo fullgjort sina åligganden enligt kontraktets mom. 1 i hvad beträffade det föreskrifna minimum för nedlagda utgifter, bolaget icke inom föreskrifven tid styrkt detta förhållande, hvarför bolaget på grund af bestämmelserna i mom. 12 uti arrendekontraktet kunde anses hafva förverkat arrenderätten till förut uppräknade fyndigheter; att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ansåge sig böra uttala, att, såvidt Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande kunde finna, Eders Kungl. Maj:t och kronan icke kunde anses hafva lidit något men genom den försummelse, som bolaget låtit komma sig till last, isynnerhet som bolaget genom att nedlägga större kostnader än som stadgats måste anses hafva visat sig ämna vilja fort-

sätta med bearbetningen af ifrågavarande magnesitfyndigheter; samt att berörda bestämmelse om en viss tid, inom hvilken bolaget skulle inlämna bevis om omfattningen af sitt undersökningsarbete, syntes hafva tillkommit för att bolaget icke skulle kunna förhindra Eders Kungl. Maj:t och kronan att, om bolaget icke idkade grufdrift, upplåta densamma åt andra.

I hvad Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande sålunda anført anhåller jag att få instämma. Såväl ur billighetens synpunkt som med hänsyn till statens intresse finner jag uppenbart, att kontraktet bör utan hinder af den inträffade oväsentliga försummelsen bibehållas vid gällande kraft.

Då emellertid Riksdagen deltagit i bestämmandet af villkoren för ifrågavarande upplåtelse, torde dess yttrande jämväl i föreliggande fråga böra inhämtas.»

På grund häraf hemställde departementschefen om aflåtande af nu förevarande proposition.

Utskottet, som icke har något att emot framställningen erinra, hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 6 februari 1906.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.